

Specvlvm || Vitae aulicae

Schopper, Hartmann

Francof. Ad Moen., 1584

VD16 R 1015

Capvt XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70432](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70432)

Quod iam s̄epe inculcatū est, ne illi quem
quem semel fallacem aut peruersum expertus
es, nimium confidas: pr̄sertim si in ipsius po-
testate relictum sit, ut tibi nocere possit; id qui
secus agit dignus est qui decipiatur, & despe-
ctui multis exponatur.

II.

De vitio ingratitudinis h̄ic monemur, de
quo superius diffusius & copiosius diximus.

III.

Ne medico solutionem in longinquum
differas tempus. Si enim illi qui infirmissime
valetudini diligentissimè inferuit, precium
inhibes, & pro operatibi locata mercedē pro-
trahis, inconsideratissimus dementissimusq;
homo appellandus es, qui discriminē inter in-
columitatem vitæ, imbecillitatemq; corporis
humanī non agnoscis.

IV.

Quod verissimum hoc sit prouerbiū, quo
affirmatur, nullum à Deo homicidium diu Nullū dñe
occultatum aut impunitū pr̄termini. Ex occultari
perentia enim iam edocuit eos, qui homici- p̄tēt homi
dij rei essent, & per annos aliquot factum ce- cidiūm.
lassent, potius quām flagitium omnino deli-
tesceret, aut casu aliquo, aut importunitate,
aut ebrietatis tormēto compulsos sua in vul-
gus disseminasse maleficia, & ante omnium
oculos posita denudasse.

V.

C A P V T X I I.

A R G V M E N T V M.

Enumerat benefacta sui Vulpecula patrū,

Qualia contulerit plurima Regis aue.

1 R 7 Signa

Signa veru statis licet afferat omnia Vulpes,
Illa recordari Rextamen actanequit.

Reinike of
sicia patris
sui, in Re-
gis paren-
tem colla-
ta comme-
morat.

Reinike pa-
rens Medi-
cus excel-
lentissimus
fuit.

Non miror altis regibus
Quod mira vobis accidunt.
Et multa saepe desidit
Oblivionis traditio.
Illiis infelicior
Imagoni nuncid tempore
Subit tibi graviissimi,
Cum peste vester corporis
Correctus insinabili
Parentis thoro decumberet,
Nec inueniret quempiam,
Cruenta qui salubribus
Sanaret herbis vulnera,
Quousq; nempe literae
Meo parenti mitteret,
Qui mille perfectissime
Artes medendi posuerat.

Fluo

Hic passiones maximas
Is explicabat pectoris.
Salubre miscens pharmacum
Parens meus fideliter
Hoc consulebat languido.
Lupi iecur pinguisimi
Septenner herbis quatuor
Ut denoraret additis.

Lepus quod è vestigio
Ferociens audirebat.
Annoq; sese comprobat
Vix esse natum quatuor.
Parens cachino difflit.
Lupi q; lamentabilis
Nihil mouetur questibus.
Annatus inquit quatuor
Annos & septem vixeris.
Patebit omne protinus
Iecur tuum cum videro.

Vocatur ergo carnifex.
Lupoq; pelle detrahit.
Eparq; Regi porrigit.
At ille collum deuorat.
Et conualescit illico.
Seruisq; mandat omnibus.
Doctoris & clarissimi
Meum parentem nobili
Dignentur omnes nomine.
Quod & tamen præclarissime
Foreta; circumspectius.
Hac posset atq; ponderio
Habere plus autoritas.

Reinikes
parens in-
signia Do-
ctoratus à
Rege impe-
trat.

Dona-

Donabat ipse pileum
Colore tinctum purpura,
Monile diues in super
Auro refulgens textili,
Plenumq; gemmis annulum.
Apparet at nunc verius,
Et emineo conspectius:
Quid ista secum tempora
Periculosa conferant.

Reinike se Parentis ex industria
propter be Nechactenus percepimus
neficia pa- Vel omnium vilissimos
rentis sui à In arce fructus regia.
rege nihil At summanem p. gloria
amari de- Honoris ē fustigia,
clarat. Mei relictis omnibus
Locantur aduersarij.
Nihil valet prudentia,
Vel artium scientia
Praetura liberalium,
Amore lucri quilibet
Sed quaestuoso ducitur.
At fortè si quis barbarus
Onus potentis nobilis
In Casaris palatio
Illiteratus accipit:
Is est molestus omnibus:
Nec, ante tempus perbreue
Qualis fuisset, cogitat.
Tantumq; lucro sordido
Incumbit, ē pecunys.
Hac Rex stupende singula

Specula

Speculo figuris aureis
Insculpta misi Bellinum
Tibi per imp̄issimum.
Quod fata si concederent
Hac comparare maximo
Vita velim periculo.

COMMENTARIA.

Certum est Principes & Reip. gubernatores quotidie molestis operosisq; implicari *Principum* negotiis, ita vt omnia recordari aut omnium ardua ope meminisse diuinum potius quam humanum rosaq; nescit. Vnde mirum non est, si actio aut causa *gotta*.

nonnunquam differatur, aut in longinquum procastinetur tempus. Cuius rei idcirco hic mentionem facere libuit, ne quis in aulis, cum tardius expeditur, propterea principibus indignari aut succensere velit. Debent tamen & illi suo officio satisfacere, ne quenquam temere causam eius de die in diem protrahendo vexare, sed omnibus iustitiam, vt decet, administrare.

Ne quicquam quantum ad morbum spe- *II.*
stat, non aliter quam reus aduocato suo cau- *Medico* ni-
sam capitalem agenti omnes defectus aperit, *huius* quod ad
medicum tuum cælare velis. Id qui facere ne- *morbū* spe
gilit, medico, quicquid in ea re detrimenti *stat cælare*
accipit, imputare sine iniuria non potest. *dum.*

Notatur hic imperiti & illiterati Medici, *III.*
qui consuetudinem ægrotantis, aut naturam *Medico* ma-
corporis non cognoscunt, imò vbi casu leui- *lonib; p-*
usculum aliquem curarunt morbum; confe- *silentius.*
stim

stim sine omni iudicio grauiorib. morbis periculosa curaciones & canticipes adhibere voluit, à talibus abstineat, & nullo modo vir bonus se curari finat. Nā & modico grauius aegrotantes sanare aut ingrauescentem ratione prouidere morbum difficile est: præsertim si cū talibus ipsi res sit, qui iudicio minus pollentes, suas passiones animiq; affectiones exprimere nesciunt, & doloris impatientes phar-maca omnia potationesq; respuunt.

III.

*Nihil vita
pretiosius.*

Quod medico fido & perito pro labore nihil detrahendum liberaliterq; merces soluenda fit, nihil enim charius aut preciosius vita existit, & bona valetudo omnes mundi antecellit diuitias.

V.

*Avari ho-
mines ad
Magistra-
tū euchen-
dinō sunt.*

Ne quis de prouidētia, honore, diuitiis aut amplitudine parentis sui tantum sibi persuadet, ut in ea confusus in quodvis flagitiū rue, & omnia ad voluntatem suam agere velit. Omnes potius ita beneficiis demereri studiat, vt & posteris liberos suos commendatissimos & charissimos relinquat.

VI.

Ne principes sordidos istos, tenaces & avaros homines ad publica eleuēt aut promoueant officia. Non enim Domino ipsi solū iniuria fit, cūm fortunas facultatesq; eius infidiosè subtrahunt & compilat, verūm etiam subditos misere affligūt, excoriant & deglubunt. Vnde populus indignè in odium principis dominiq; sui deuotionem inflammat & concionatur. Quod in primis magistratū summoperè cauendum est.

Quām

Quām nimis verum sit, hoc nostro ingratissimo seculo, lucro & pecunie virtutes, omnesq; præclaras artium postponi scientias, ita ut benè exclamare cū Tibullo nostro liceat:

Heu malè nunc artes miseræ hac secula tradidant,

Iam tener assuevit munera ferre puer.

Aut cum Horatio qui dicit:

Ciues ciues quarenda pecunia primum,

Virtus post nummos.

At nos cum Lotichio nostro potius hunc modum dicamus:

Ah pereat quisquis præfert virtutib. aurum,

Ingenium eundam nobile vincit ope.

Verūm miserabile plerunq; isti bonarum artium & virtutis contemptores habent extū. Quotidiana autem nobis ob oculos quia versantur exempla: res testimoniis prolixioribus non eget. Multi indies opulentimercatores breui tempore questuofissima emendi & vendendi sic emergunt mercatura, ut

Iam tum tacturos sidera summa putes.

At demum cùm iam amplius cadere non posse, atq; omni ex parte beatissimi omnino iudicantur: repente tandem tam ignominiose & turpiter lapsi præcipitantur, ut eos

Iam iam tacturos Tartara nigra putes.

Quodis qui ex humili aliquo genere aut obscuritate hominū in altum extollitur, animo se nimiū efferre aut intumescere non debeat.

Deus enim eum, quem in altitudinem glorię

aut fortunæ extulit, rursus de statu honorifico derurbare, & cum dedecore sic ut omnibus sit ludibrio, deiicere potest. Quamobrem quisq; secū diligenter animo perpendat, quid fuerit, sit, aut fieri possit: semper memor, quām varia volubilisq; fortunæ rota, huiusq; vniuersæ humanæ vite fluctuosa existat commutatio, se erga omnes benignum, affabilem & tractabilem exhibeat. Vnde non illepidè Poëta hortatur:

*Fortunam reuenerenter habe, quicunq; repente
Dives ab exili progredivere loco.*

IX.

Licet quidem & fas est, ut proximus quisque sibi ipse sit, eaq; potissimum quæ ad suū faciunt commodum, requirat: tamen semper æquitatem & excellentissimam ante oculos habeat iustitiæ virtutem. Salomone enim nostro teste:

*Parua viri dominū metuētis ingera præstant
His, sunt in iusta quæ bona partu manu.*

Is igitur qui honorem, fauorem populi, splendorem, immortalesq; consequi laborat gratias: his duobus potissimum iustitiæ innatur fundamentis. Quorum primum est, ut ne

*Duo iusti- cui noceatur, deinde ut cōmuni vtilitati ma-
ciae funda- gis, quam priuatæ inserviatur.
menta.*

CAPVT XIII.

ARGVMEN TVM.

*Exprobrat hic Gulpes ipsi benefacta leoni,
Inuidiamq; lupo comparat inde grauem.*

Hoc